

UN ALTRE MEDI AMBIENT ÉS POSSIBLE!

Per una nova cultura del medi ambient

PLATAFORMA PER LA DEMOCRÀCIA
I LA GLOBALITZACIÓ SOCIAL

Els dies 24, 25 i 26 de Maig es va celebrar a Palma (Mallorca) la Cimera de Ministres de Medi Ambient de la Unió Europea. Simultàniament, la Plataforma per la Democràcia i la Globalització Social va organitzar una Cimera Alternativa. Durant aquesta Cimera plantejarem un debat social al voltant de la política ambiental de la Unió Europea i demandarem l'acompliment dels compromisos ambientals dels Estats membres. La Cimera Alternativa es va fer amb la pretensió de ser una altra fita en el camí per construir alternatives més justes, sostenibles i democràtiques al món injust d'avui en dia. Sota el lema "Un altre Medi Ambient és possible" es va recollir l'esperit reivindicatiu i festiu de Porto Alegre, Barcelona, València, Sevilla i aconseguir que la població de les Illes Balears participés en l'elaboració d'iniciatives per millorar el medi ambient. Per aquest motiu, la Plataforma va elaborar el següent manifest.

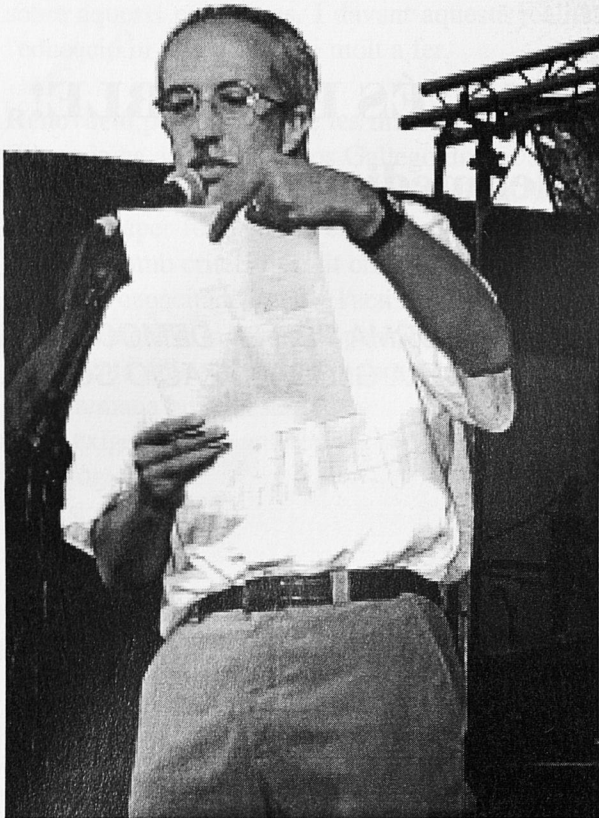
La globalització de l'economia capitalista afecta negativament els ciutadans i el medi ambient.

La problemàtica social i ambiental que genera la nostra forma de viure i el nostre model de desenvolupament afecta negativament tot el planeta: condemna a l'**empobriment** el 80% de la població del planeta. La nostra **opulència** (basada en hàbits de consum insostenibles) es fonamenta en aquesta desigualtat.

Els ciutadans i el medi ambient de les Illes Balears també estam afectats negativament per la **globalització** econòmica. La globalització és un procés que

es caracteritza, sobretot, per la integració de les economies locals en una sola economia global, o el que és el mateix, per la mundialització del sistema econòmic capitalista i pel retrocés del poder polític popular davant els poders econòmics. Aquest fenomen es concreta en tres grans problemes: el monopoli econòmic capitalista dels recursos, la pèrdua de democràcia, i l'armamentisme i la guerra.

La globalització de l'economia capitalista és incompatible amb la realitat d'un planeta finit. L'activitat econòmica se sustenta sobre l'augment continu del consum de recursos naturals i la confiança cega en la capacitat infinita de regeneració

Miquel Rayó llegint el manifest de la Plataforma per la Democràcia i la Globalització Social a la manifestació de la Contracimera de Medi Ambient. Ciutat de Mallorca. Maig, 2002

de l'ecosistema Terra. Altrament, hem de prendre consciència que els **recursos** de la Terra són limitats (els combustibles, els minerals, l'aigua, els boscos, la terra fèrtil, les espècies, etc), com també ho són els processos ecològics (el clima, el cicle de l'aigua, la renovació dels gasos de l'atmosfera, la protecció que proporciona la capa d'ozó).

La globalització capitalista també provoca **dèficit democràtic**. El domini dels poders econòmics sobre els poders polítics dificulta la participació en

i agroalimentàries, l'expansió de la indústria de la incineració de residus, etc.

La globalització econòmica, que intensifica les desigualtats, augmenta l'espiral de la injustícia social, accentua les diferències d'accés a la riquesa, intensifica l'explotació laboral d'homes, dones i nins i estén la fam, la misèria i les malalties a la major part del planeta, s'imposa amb **la violència i la guerra**. El poder polític, sotmès als interessos de la indústria armamentista, recorre prioritàriament a la guerra per resoldre els conflictes internacionals. Els moviments de les persones es limiten amb violència, construint fronteres impermeables entre els països opulents i els empobrits. Els moviments a favor de la globalització social i la resolució pacífica dels conflictes son criminalitzats amb el retall dels drets individuals i col·lectius.

La manera de viure dels ciutadans de les Illes Balears és ambientalment i socialment insostenible.

L'actual model econòmic de les Illes Balears es fonamenta en el continu creixement del nombre de turistes i residents. Augmenta contínuament la construcció turística, residencial i d'infraestructures, amb la conseqüent ocupació de territori.

La motorització és molt elevada en un model de transport basat en l'ús massiu del vehicle privat (tenim una de les relacions de cotxes per habitant més elevades del món: més de 900 cotxes per cada 1.000 habitants).

El consum de recursos, béns i serveis en general és molt alt i les emissions i la producció de residus per càpita són rècords estatals i europeus.

Com a resultat, la nostra manera de viure i consumir es resumeixen dient que fa falta 6 vegades el nostre territori per satisfer les necessitats de recursos i per engolir els residus i la contaminació que

El Pla Hidrològic Nacional es basa en un gran transvassament d'aigua de l'Ebre, 120 nous embassaments, i danys irreparables sobre 47 Zones d'Especial Protecció d'Aus i 82 Llocs d'Interès Comunitari de la Xarxa Natura 2000...

la presa de decisions i l'adopció de mesures per protegir el medi ambient. Aquest fet s'ha posat de manifest en el fracàs de les negociacions sobre els acords per lluitar contra el canvi climàtic, on les grans transnacionals del petroli, l'automòbil i l'electricitat han guanyat la batalla als estats i les institucions que representen als ciutadans. Altres exemples del mateix son: l'apropiació de la biodiversitat per part de les companyies farmacèutiques

generam. Això suposa que ens apropiem de part dels recursos d'altres societats, a les que condemnam al subdesenvolupament.

Europa, Espanya i Balears contribueixen greument al canvi climàtic.

El Tractat de Kioto obliga al conjunt de la Unió Europea a reduir les emissions causants del canvi climàtic en un 8% en el 2010. Segons l'Agència

Europea del Medi Ambient, la política energètica de la UE -basada en la seguretat de subministrament i en la competitivitat- durà com a conseqüència un augment en el consum energètic i un increment del 6% en les emissions de gasos hivernacle. En el cas d'Espanya el compromís internacional fou permetre que les emissions augmentassin en un 15%. La realitat és que les emissions a Espanya han augmentat en els darrers deu anys quasi en un 29%.

Les Balears som la comunitat de l'estat que pitjor acomplim el Protocol de Kioto. Les nostres emis-

la Biodiversitat (compromís de la Cimera de Rio de 1992).

Un bon exemple d'insostenibilitat europea és el Pla Hidrològic Nacional. El PHN es basa en un gran transvassament d'aigua de l'Ebre, 120 nous embassaments, i danys irreparables sobre 47 Zones d'Especial Protecció d'Aus i 82 Llocs d'Interès Comunitari de la Xarxa Natura 2000. Però sobretot suposarà la creació de nous i insostenibles reguius a la costa mediterrània i d'una major explosió del turisme (més urbanitzacions, més carreteres, més residus, més camps de golf,...).

Les Balears som la comunitat de l'estat que pitjor acomplim el Protocol de Kioto. Les nostres emissions de gasos d'efecte hivernacle s'han incrementat en un 50% respecte de les de 1990.

sions de gasos d'efecte hivernacle s'han incrementat en un 50% respecte de les de 1990.

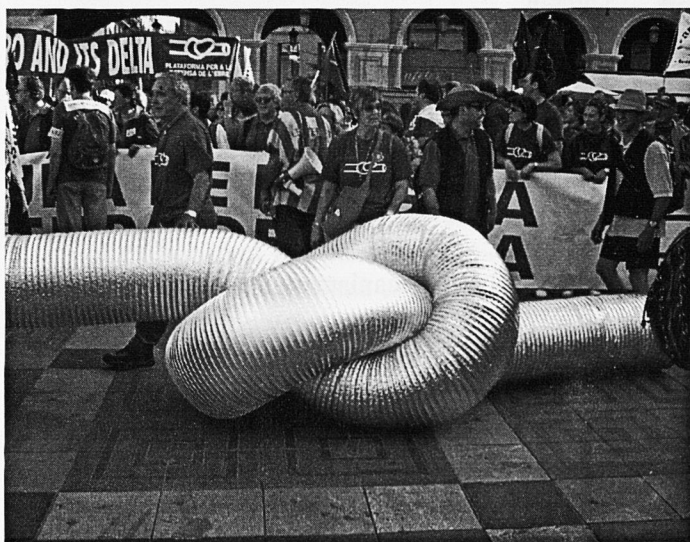
Europa, Espanya i Balears contribueixen a perdre biodiversitat i a esgotar els recursos naturals.

La Unió Europea incumpleix els seus propis compromisos amb la conservació de la biodiversitat: du cinc anys de retard en la designació dels Llocs d'Interès Comunitari, que havien de conformar la Xarxa Natura 2000. I això suposa la destrucció de molts d'aquests llocs, mentre s'ho pensen; degut, sobretot, a la construcció d'infraestructures (trens d'alta velocitat, carreteres, embassaments...) i noves explotacions agràries. Hores d'ara tampoc s'han acordat ni objectius ni terminis per desenvolupar l'Estratègia Europea per a la Conservació de

Espanya compta amb una gran diversitat biològica, de fauna, flora i ecosistemes. Alberga el 40% de les espècies de la UE i el 54% dels hàbitats d'interès comunitari. Però es troba en perill: el 26% dels vertebrats estan inclosos en les categories d'extingits, en perill, vulnerables o rars. Un total de 209 espècies de fauna i flora i 43 espècies de vertebrats (entre elles algunes tan emblemàtiques com el llop, linx i l'ós bru).

A les Balears, la biodiversitat està amenaçada degut a les construccions turístiques, residencials i d'infraestructures. També contribueixen a la seva pèrdua: la massificació i la realització d'activitats inadequades en els espais naturals, l'excés de caça i pesca, la introducció d'espècies exòtiques i plagues, els verins i substàncies contaminants, així com la insuficient gestió dels espais naturals. Un exemple recent el tenim a l'abocament d'arena a les platges turístiques, per part del Ministeri de Medi Ambient, desatentent les mesures d'informació pública i avaluació de l'impacte ambiental, per satisfer únicament els interessos empresarials turístics a curt termini.

El consum d'aigua a les Balears augmenta contínuament, degut a l'increment del consum domèstic, i sobretot, al creixement turístic i urbanístic; mentre la quantitat d'aigua disponible es manté estable. Mentre algunes poblacions pateixen restriccions, s'utilitza aigua per a camps de golf, jardineria i usos recreatius, es perd devers el 30% per la xarxa de distribució... Una de les solucions aplicades per garantir el subministrament és la desalació d'aigua de mar. Però això no és solu-

El "Tub ennuat" símbol del moviment en contra del trasvassament de l'Ebre.

ció perquè comporta un elevat consum d'energia i contribueix a la contaminació de l'atmosfera i a l'esgotament dels recursos energètics.

Un altre Medi Ambient és possible:

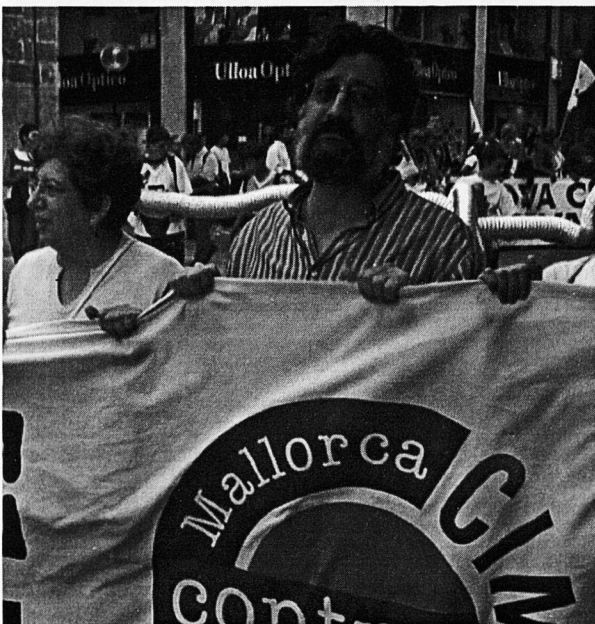
Perquè "Un altre medi ambient sigui possible" demanam un canvi de model de desenvolupament, tant a nivell insular, estatal, europeu i mundial.

Pensem que per aconseguir un desenvolupament sostenible és imprescindible abandonar les polítiques que aposten pel creixement econòmic, com a estratègia única per resoldre tots els problemes socials i ambientals.

Reivindicacions i propostes als Ministres Europeus de Medi Ambient

Per reduir el canvi climàtic:

- Acomplir el tractat de Kioto
- Impulsar del transport col·lectiu
- Limitar l'ús del vehicle privat
- Substituir les energies brutes per energies renovables
- Posar fre al creixement de la xarxa de carreteres i autopistes
- Prioritzar el consum dels recursos i dels productes locals
- Potenciar una nova cultura de l'aigua, front a la construcció de grans infraestructures d'embassament, transvasament o dessalació.

Els representants de l'STEI-i a la pancarta inicial de la manifestació de la Contracimera de Medi Ambient.

Una de les pancartes del moviment en contra del trasvassament de l'Ebre a la manifestació de la Contracimera de Medi Ambient.

Per conservar la biodiversitat:

- Revisar en profunditat urgentment les Estratègies Espanyola i Europea per a la Conservació i Ús Sostenible de la Diversitat Biològica i els seus Plans Sectorials
- Modificar el Pla Hidrològic Nacional
- Aprovar la Llei de Biodiversitat de les Illes Balears
- Declarar els Parcs compromesos i millorar efectivament la gestió dels existents

Per assolir un ús sostenible dels recursos:

- Acomplir del Tractat de Kioto
- Eliminar la contaminació en origen: incineració de residus, producció d'energia nuclear, dessalació
- Imposar els sistemes de producció neta
- Contenir el creixement urbanístic i l'activitat turística
- Augmentar la fiscalitat ambiental per forçar la sostenibilitat dels hàbits de consum

Per assolir la seguretat alimentària:

- Frenar l'avanç dels aliments transgènics, mantenint la moratòria d'organismes modificats genèticament
- Canviar la Política Agrícola Comú eliminant els ajuts comunitaris a l'agricultura intensiva
- Impulsar l'agricultura ecològica

Per avançar cap a una societat més sostenible:

- Garantir el lliure accés a la informació ambiental
- Establir mecanismes de participació, amb caràcter vinculant
- Aconseguir que s'inclouï el medi ambient com un dret fonamental dins la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea
- Crear la figura d'un Síndic Ambiental Europeu